

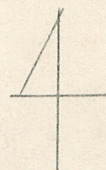
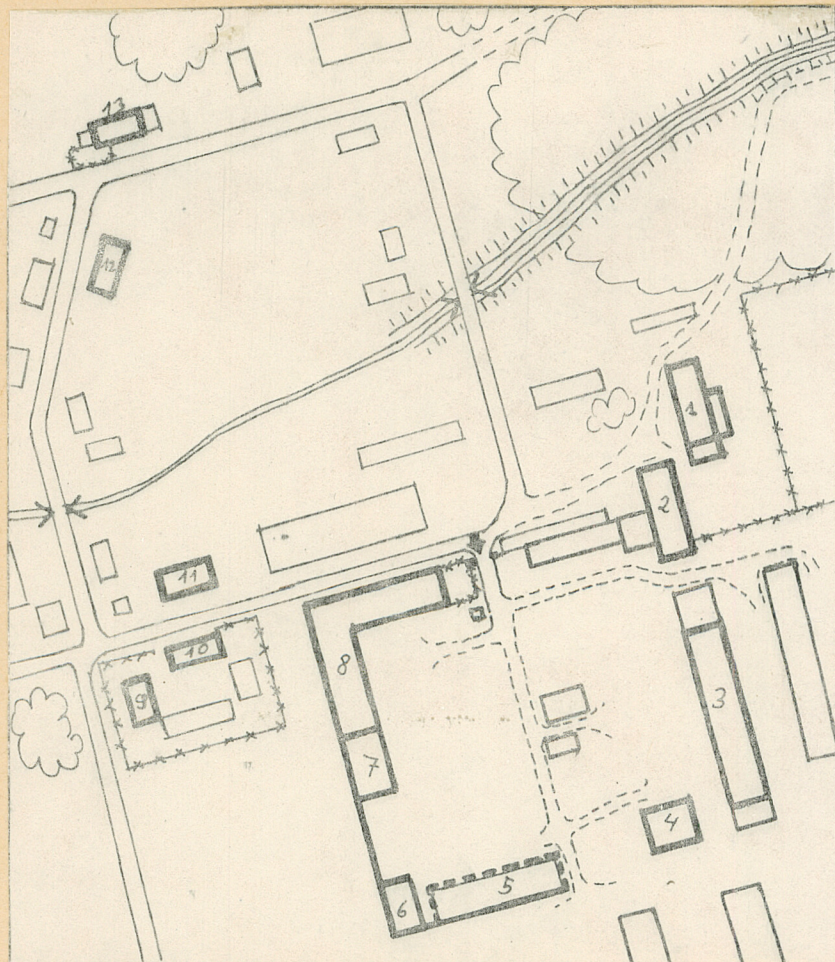
1. Obiekt
zespół folwarczny

230

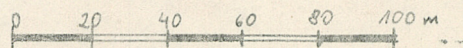
2. Czas powstania
XIX/XX w.

3. Miejscowość
KOŚCIESZKI

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

skala 1:2000

1. Pałac
2. Budynek inwentarski ogólny
3. Stodoła, ob. mlewnia
4. Spichlerz
5. Rozebrana stodoła, ob. szopa
6. Kuźnia, ob. magazyn
7. Stajnia, ob. mlewnia
8. Obora
9. Budynek mieszkalny szlachecki
10. Budynek gospodarczy szlachecki
11. Budynek mieszkalny nr. 37
12. Budynek mieszkalny nr. 19
13. Budynek mieszkalny nr. 17

4. Adres
Kościeszki 39

nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

województwo bydgoskie

pow. MOGILNO
gmina Jeziora Wielkie

5. Poprzednie nazwy miejscowości
w latach 1939-1945
Ziegenheim

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo bydgoskie

powiat Mogilno

8. Właściciel i jego adres
SGR Kościeszki,
Kościeszki 39

9. Użytkownik i jego adres
J.W.

10. Rejestr zabytków:

Nr ..... data .....

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Obecna zabudowa zespołu pochodzi z XIX/XXw. Właścicielem folwarku była najpierw rodzina Żakowskich (w 1909r. Józefa Żakowska, a w 1926r. Stefan Żakowski). W latach 30-tych folwark przeszedł na własność rodziny Zakrzewskich. Po wojnie folwark przeszedł na własność Spółdzielni Produkcyjnej. Następnie na bazie Spółdzielni powstały PGR-y, a od 1977r. właścicielem zabudowań folwarcznych jest SGR Kościeszki. Przed wojną folwark gospodarował na gruntach o pow. 475ha. W kierunku zachodnim majątek dochodził do Golejewa, a w kierunku wschodnim do jeziora, którego część należała również do niego. W gospodarstwie czynny był pług motorowy.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie, instalacje)

Zespół folwarczny Kościeszki położony jest w pd-wsch części wsi, ok. 50m od skrzyżowania dróg prowadzących do Rzeszyna, Jezior Wielkich i Włostowa. Od skrzyżowania do bramy wjazdowej do folwarku prowadzi droga o dł. ok. 80m, która skręca następnie w kierunku północnym dochodząc do kościoła odległego ok. 100m od bramy. Ok. 500m na wschód od zespołu położone jest jezioro Gopło. Teren wokół zespołu jest płaski, nieznacznie opadający w kierunku jeziora i zajęty jest na południe i wschód od niego przez pola uprawne, a na północ i zachód przez zabudowę wsi oraz założenie parkowe. Budynki gospodarcze zgrupowane są wokół regularnego prostokątnego dziedzińca o osi dłuższej zorientowanej w kierunku SWW-NEE (w przybliżeniu W-E). Wszystkie budynki mają ściany dłuższe skierowane na podwórze gospodarczo-folwarczne, jedynie budynek inwentarski ogólny (nr 2 na planie sytuacyjnym) burzy regularność kompozycji mając część północną wysuniętą poza dziedzińiec w kierunku pałacu. Takie położenie budynku uwarunkowane było jego funkcją: dostarczaniem produktów na potrzeby kuchni dworskiej. Do zespołu prowadzi obecnie jedna brama wjazdowa umiejscowiona pośrodku północnej ściany urbanistycznej, przypuszczalnie na miejscu starej bramy. Brama wjazdowa do części rezydencjonalnej położona była ok. 20m na pn-zach od wyżej wymienionej. Wnętrze architektoniczne jest czytelne, o zdecydowanej dominacji elementów architektury. Kompozycja zespołu jest zwarta geometryczna, zamknięta i osiowa. Dominantę architektoniczną układu stanowi budynek spichlerza, który swym odosobnionym położeniem oraz wysokością wyraźnie wyróżnia się wśród innych budynków. Ścianę urbanistyczną zachodnią zajmują w części północnej połączone ze sobą budynki stajni (nr 7) oraz obory (nr 8). W części południowej ścianę tę tworzy biegnący od stajni mur, który w końcu południowym dochodzi do położonej w rogu pd-zach kuźni (nr 6), która zasłonięta była w znacznej części przez stodołę, a obecnie szopę stojącą na jej miejscu. Krótki, 2-metrowy odcinek między kuźnią a oborą w ścianie urbanistycznej południowej wypełnia mur, stanowiący konstrukcyjnie jedną całość z południowymi ścianami kuźni i ~~obory~~ stodoły i stanowiący niegdyś być może ścianę otwartej od strony północnej wiaty, na co wskazuje okno w niej umieszczone. Stodoła zajmowała zachodnią część południowej ściany urbanistycznej. Część wschodnią ściany zajmuje spichlerz (nr 4) mający po bokach otwarcia krajobrazowo-komunikacyjne. Otwarcie zachodnie o proporcjach szerokich i wschodnie o proporcjach obojętnych. Ścianę urbanistyczną wschodnią w części południowej zajmowała stodoła obecnie chlewnia (nr 3). Część północną ściany urbanistycznej wschodniej tworzyło szerokie otwarcie krajobrazowo-komunikacyjne (obecnie częściowo zasłonięte przez dobudowany do stodoły magazyn) oraz część południowa budynku inwentarskiego ogólnego. Ścianę północną zespołu zajmowała w części wschodniej ~~stodoła~~ wozownia i stelmacharnia, które prawdopodobnie nie dochodziły jednak do budynku inwentarskiego. Część wschodnią ściany północnej zajmowało drugie (północno-wschodnie) skrzydło obory, obecnie zamienione na biura zakładu i mieszkania. Przestrzeń między oborą a stelmacharnią czy wozownią (dokładne usytuowanie budynków nieznane) wypełniało otwarcie komunikacyjne z główną bramą wjazdową do części gospodarczej, która

c.d. na wkładce nr 1

14. Kubatura w kartach szczegółowych	15. Powierzchnia użytkowa podwórze gospodarczo-folwar- czne-ok.1ha park-część leśna-ok.2ha	16. Przeznaczenie pierwotne rolniczo-hodowlane	17. Użytkowanie obecne rolniczo-hodowlane
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Po wojnie wybudowano kilka nowych budynków i większość starych budynków przebudowano, częściowo zmieniając także ich funkcje(wyszczególnienie w poz.13).Ponadto dane o pracach przy obiektach w kartach szczegółowych.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Zespół jako całość zachowany dobrze.Rozebrano mur z bramami oraz 4 budynki:1 budynek mieszkalny, sto- dołę, stelmacharnię i wozownię.Ponadto stan parku oraz poszczególnych budynków w kartach szczegóło- wych oraz w poz. 13.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

1. Księga adresowa polskich właścicieli ziemskich
W. Księstwa Poznańskiego. Poznań 1909.
2. Księga adresowa gospodarstw rolnych woj. poznań-
skiego. Poznań 1926.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

25. Opracował

tekst Krzysztof Splis, IX 1988r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Krzysztof Splis, IX 1988r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. Krzysztof Splis, IX 1988r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

3 wkładki

1. Miejscowość K O Ś C I E S Z K I	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) zespół folwarczny	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) dalszy ciąg opisu, plan orientacyjny, wykaz kart szczegółowych, 1 zdjęcie
---------------------------------------	---	---

były zlokalizowana mniej więcej na miejscu obecnej bramy. Brama prowadząca na podwórze gospodarczo-folwarczne była połączona murem z bramą wjazdową do części rezydencjonalnej. Z drugiej strony mur dochodził do obory, natomiast za bramą rezydencjonalną ciągnął się w kierunku północnym dochodząc do końca parku (przy kościele). Po wojnie mur całkowicie rozebrano. W kierunku południowym i wschodnim od zabudowy dziedzińca po wojnie wybudowano kilka nowych budynków gospodarczych, które jednak nie kolidują z kompozycją zespołu. Nowe budynki usytuowane są także w samym zespole, tworząc fragmenty ścian urbanistycznych dziedzińca. Są to: wspomniany magazyn dobudowany do stodoły (ob. chlewni); szopa na miejscu starej stodoły służąca za garaże i magazyn; warsztat i garaże w ścianie północnej (na miejscu wozowni i stelmacharni); waga i stacja paliw pośrodku dziedzińca. Część rezydencjonalna położona jest na pn-wsch od zespołu. Pałac (nr 1) położony jest ok. 10m od budynku inwentarskiego ogólnego. Ściany pałacu i budynku inwentarskiego ograniczają jakby z dwóch stron dwa małe dziedzińce: rezydencjonalny dziedziniec pn-zach i gospodarczo-kuchenny dziedziniec pd-wsch (kuchnia znajdowała się w części południowej pałacu). Na północ od pałacu znajduje się założenie parkowe, którego część wschodnia (od strony jeziora) miała charakter krajobrazowy (dziś całkowicie zniszczona przez pola uprawne). Część zachodnia parku, o pow. ok. 2ha o charakterze leśnym ze stawem w części wschodniej i aleją biegnącą po osi W-E, mocno zniszczona. W kierunku zachodnim od zabudowań gospodarczych, przy w.w. skrzyżowaniu, ok. 30m od obory, usytuowane jest gospodarstwo rządcy składające się z budynku mieszkalnego i gospodarczego. Kolonia mieszkalna pracowników folwarku składała się z 4 budynków, które położone były wśród zabudowy wiejskiej w kierunku zachodnim i północno-zachodnim od zabudowań gospodarczych.

Budynki mieszkalne dla pracowników folwarcznych zbudowane z cegły ceramicznej palonej, nieotynkowane; budynek nr 19 (nr 12 na planie) dla 8 rodzin, budynki nr 37 i 17 (11 i 13) dla 4 rodzin. Wszystkie jednokondygnacyjne, z użytkowym poddaszem; dach o małym spadku kryty papą; okna i drzwi kryte łękiem odcinkowym, w budynkach nr 19 i 17 częściowo zmienione na nowe. Układ wnętrza we wszystkich w.w. budynkach zmieniony.

Stodoła, ob. chlewnia (nr 3 na planie) posiada do połowy wysokości ściany murowane z cegły ceramicznej, na tym ścianę drewnianą z desek poziomych opartych na szkielecie pionowych belek z zastrzałami. W ścianach drewnianych otwory komunikacyjne w postaci dwuskrzydłowych drzwi drewnianych szponowych z zastrzałami (deskowych). Ściana murowana oraz wnętrze w związku ze zmianą funkcji przebudowane.

Stajnia (nr 7 na planie) jest budynkiem jednokondygnacyjnym o ścianach z cegły, otynkowanych. Dach o małym spadku kryty papą. Wnętrze przebudowane okna zmienione.

Obora jest budynkiem składającym się z dwóch skrzydeł ustawionych względem siebie pod kątem prostym. Skrzydło pd-zach nie zmieniło swojej funkcji i posiada dwurzędowy podłużny układ stanowisk; skrzydło pn-wsch zamienione na biura zakładu oraz mieszkania posiada wewnątrz całkowicie przebudowane. Ściany obory zbudowane z cegły ceramicznej palonej, obecnie otynkowane z nowymi oknami. Połaci dachu, krytego eternitem, o dużym spadku, przecinają na skrzydle pd-zach dwie facjatki z drzwiami drewnianymi, dwuskrzydłowymi o konstrukcji szponowej, służące do

c.d. na-wkładce-nr2

Wkładkę założył: Krzysztof Splis, IX 1988r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Wzór ODZ 1978 r.

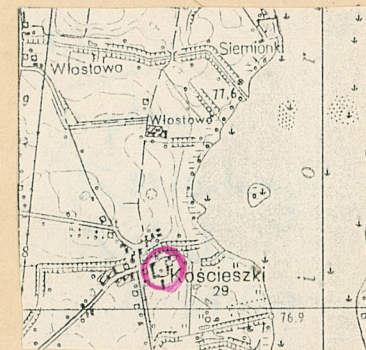
komunikacji z użytkowym poddaszem. Drzwi w facjatkach zwieńczone są rodzajem portali z trzema ozdobnymi wieżyczkami.

Rozebrana stodoła (nr 5), z której pozostała ściana południowa, zbudowana z cegły ceramicznej palonej, otynkowana z jednymi wrotami pośrodku. Stodoła posiada jedno przejazdowe klepisko i dwa sasięki po bokach.

Kuźnia o ścianach zbudowanych częściowo z cegły ceramicznej palonej, częściowo z kamienia (w części dolnej) posiada w ścianie wschodniej 4 okna kryte łękiem odcinkowym oraz dwie pary drzwi dwuskrzydłowych krytych łękiem odcinkowym, z których południowe są obecnie zamurowane. Kuźnia służy obecnie za magazyn i nie zachowały się w niej żadne urządzenia. Ściana wschodnia kuźni, ściana zachodnia stodoły oraz mur między nimi ograniczały otwartą od północy wiatę.

Budynek inwentarski ogólny służący niegdyś za chlewnię kurnik zbudowany z cegły ceramicznej palonej na zewnątrz nieotynkowany. Jednokondygnacyjny z użytkowym poddaszem, dach o małym spadku kryty papą. Drzwi i okna kryte łękami odcinkowymi, ściany południowa i północna (szczytowe) zwieńczone na gzymsie koronującym 3 ozdobnymi wieżyczkami z cegły, kwadratowymi w przekroju, rozszerzającymi się ku górze i profilowanymi przewysuwaniem kolejnych cegieł. Układ pomieszczeń wewnątrz budynku zmieniony.

plan orientacyjny
skala 1:50 000

Jeziorko Wlk; Rzeszynek 0,5 km

Zachowana ściana
(południowa) stodoły, ob. szopy

Założono 1 kartę szczegółową:

1. Spichlerz

Nie założono kart dla następujących obiektów:

1. Kuźnia - z pierwotnego stanu pozostały tylko mury

2. Obora - budynek przebudowany

3. Stajnia - j.w.

4. Stodoła - j.w.

5. Budynek inwentarski ogólny - układ wnętrza zmieniony

6. Domy mieszkalne dla pracowników - przebudowany układ wnętrza, obiekty nieciekawe architektonicznie

K O Ś C I E S Z K I

zespół folwarczny

8 zdjęć

Widok na zabudowania
zespołu od pn-wsch
(z małego podwórza
gospodarczego przy
pałacu)

Stajnia-ob.chlewnia-elewacja wschodnia

Wnęka(niegdyś wiata)
między kuźnią a sto-
dołą(ob.szopą)

Kuźnia-elewacja wschodnia

Obora-widok od strony dziedzińca

Budynek inwentarski ogólny-widok z pn-wsch

Budynek inwentarski ogólny-widok z pd-zach

Budynek inwentarski ogólny-elewacja zachodnia

K O Ś C I E S Z K I

zespół folwarczny

8 zdjęć

Stodoła, ob. chlewnia
południowa część
elewacji zachodniej

Stodoła, ob. chlewnia
północna część
elewacji zachodniej

Pałac-elewacja zachodnia

Pałac-widok od strony parku

Budynek gospodarczy rządu

Dom mieszkalny nr 19

Dom mieszkalny nr 17

Dom mieszkalny nr 37